

İstanbul Sanayi Odası Basın Bülteni

İSO Ekim Meclisinde “İstikrarlı, Nitelikli ve Sürdürülebilir Bir Ekonomik Büyüme İçin Fiyat İstikrarı ve Güvenin Önemi” konuşuldu

Bahçivan: “Büyüme pahasına enflasyon Türkiye’nin yararına değil, asla kabul etmemeliyiz”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, enflasyon-kur-faiz göstergelerindeki değişimler nedeniyle geleceğe yönelik öngörü yapmakta zorlandıklarına dikkat çekerek “Sürekli fiyat istikrarı ve finansal istikrara vurgu yapmamızın nedeni, enflasyonist bir büyüme yapısının nitelikli ve sürdürülebilir olamayacağının farkında olmamızdır. Son 20 yıldır elde ettiğimiz kıymetli kazanımlardan asla vazgeçmemeliyiz, bunun karşılığı büyüme olsa bile. Büyüme pahasına enflasyon görüşü ülkemizin yararına değil, asla kabul etmemeliyiz” dedi.

Bahçivan: “Merkez Bankamızın temel amacı olan fiyat istikrarından uzaklaşıldı, destekleyici amacı olan finansal istikrar da risk altına alındı. Faizlerin düşmesini hepimiz arzu etsek de serbest piyasa koşullarında gerçekleşen fiyatlamalar var. Belirsizliği ortadan kaldırmadığınız, güven ve öngörülebilirliği artıramadığınız sürece düşük faizlerin olumlu etkileri kısa süreli olacak, orta vadede finansal istikrar riskleri artacak.”

Bahçivan: “Sürekli yıpranan TL karşılığında oluşan ihracat artışının uzun vadeli bir başarı getireceğine inanmıyoruz. 2021 Türkiye’inde eski dönemlerin “yap devalüasyonu, artır ihracatı!” zihniyetiyle yaşanan, finansal istikrardan uzaklaşıp devalüasyonlardan medet

uman sanayici-ihracatçı olmak istemiyoruz. Bu açıklamaları, sanayimizin bugününden ziyade geleceği adına yapıyoruz.”

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin ekim ayı olağan toplantısı, “İstikrarlı, Nitelikli ve Sürdürülebilir Bir Ekonomik Büyüme İçin Fiyat İstikrarı ve Güvenin Önemi” ana gündemi ile video konferans yöntemi üzerinden gerçekleştirildi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya, İSO Meclisi Üyeleri de katılarak gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, konuşmasında ekonomi gündeminin ilk sıralarını oluşturan enflasyon-kur-faiz göstergelerindeki değişimler nedeniyle geleceğe yönelik öngörü yapmakta zorlandıklarını vurguladı. Covid 19 pandemisi ile mücadele kapsamında aşılamanın etkisiyle güçlenen talebin, tedarik zincirlerindeki aksamaların, ham madde fiyatlarındaki artış eğiliminin ve enerji fiyatlarının rekor seviyelere yükselmesinin enflasyonu körüklediğine dikkat çeken Bahçivan “Küresel enflasyonun 2021 sonunda yüzde 4,8 ile son 14 yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşmesinin beklendiğini görüyoruz. Bu oran, gelişmiş ülkeler için yüzde 3,5; gelişmekte olan ekonomiler için ise yüzde 5,8 ile farklılaşıyor. Euro Bölgesinde yüzde 2,9 olan 2021 enflasyon tahmini ABD’de ise yüzde 5,1 düzeyinde. Bu enflasyonist ortam karşısında ekonomi politikaları da doğal olarak yeniden şekilleniyor. FED, Avrupa Merkez Bankası gibi büyük merkez bankalarının söyleminde değişiklikler dikkat çekiyor. Birkaç ay öncesine kadar enflasyondaki artışın geçici olacağını vurgulayan bu kuruluşlar artık daha temkinli bir yaklaşım içerisinde. Gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları ise değişen beklentilere bağlı olarak ya faiz artışına gidiyor ya da faizleri sabit tutuyor. Bu noktada ülkemize baktığımızda enflasyonun yüzde 20’ler bandına yerleştiğini, politika faizinin ise son indirimlerle birlikte yüzde 16 seviyesine çekildiğini görüyoruz. Bu gelişmeler sonrasında diğer ülkelerden farklı olarak her gün döviz kurlarının yeni rekorlar kırdığına tanık oluyor ve küresel enflasyonist baskıyı çarpan etkisiyle çok daha fazla hissediyoruz.

Pek çok sorunun bir arada yaşandığı ve belirsizliklerin arttığı bu zor dönemde, bizim normal dönemlerdeki Merkez Bankası anlayışından çok daha farklı, çok daha titiz, çok daha dikkatli bir anlayışla hareket etmemiz gerekiyor. Oysa tam tersine, Merkez Bankamızın temel amacı olan fiyat istikrarından uzaklaşıldığını görüyor ve bu durumun, bankanın destekleyici amacı olan finansal istikrarı da risk altına aldığına tanık oluyoruz. Bugün fiyat istikrarı ve finansal istikrar konusunda yaşadığımız sorunların çözümü keşke sadece Merkez Bankası'nın faizleri indirmesi veya artırmasıyla çözülebilecek kadar basit ve kolay olsaydı. Her ne

kadar faizlerin düşmesini hepimiz arzu etsek de diğer tarafta serbest piyasa koşullarında gerçekleşen fiyatlamalar var. Belirsizliği ortadan kaldırmadığınız, güven ve öngörülebilirliği artıramadığınız sürece düşük faizlerin olumlu etkilerinin kısa süreli olacağını, orta vadede finansal istikrar risklerinin artacağını asla unutmamalıyız” dedi.

CDS, Türkiye’ye güvenin yara aldığını gösterdi

Bu durumun yansımalarını Türkiye’nin risk primini ölçen CDS değerlerinde de açıkça gördüklerini söyleyen Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: “TL’deki değer kayıplarının hızlandığı son üç yılda Türkiye’nin CDS risk primi, nadiren 300 puanın altına düşebildi. Son günlerde 450’ler mertebesinde dolaşan CDS, Türkiye’ye olan güvenin ve finansal istikrar beklentisinin ciddi oranda yara aldığını ortaya koyuyor. Zaman zaman dile getirdiğimiz gibi buradan bir kez daha söyleyecek olursam; Türk sanayicisi de, Türk reel sektörü de bu CDS primi puanını hak etmiyor. Bizim ne yapıp edip bunu 300’lerin altına indirerek, bir an önce güven ortamındaki bu aşınmayı gidermek ve güçlü, sürdürülebilir büyüme yolunda ilerlememiz gerekiyor. Çünkü yaşanan bu dalgalanmalar, piyasaların güvenini sarsarken en kıymetli markamız olan Türk Lirasını emanet ettiğimiz Merkez Bankamızın itibarına da gölge düşürüyor. Oysa dış dünyadaki gelişmelerin ekonomimizi olumsuz etkileme ihtimalinin bu kadar yüksek olduğu bir dönemde Merkez Bankası markamızın ve değerinin her zamankinden daha güçlü olması gerektiğini düşünüyoruz.”

Kur ve enflasyondaki yanılgılar, hedefleri alt üst ediyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, güven ve itibar kaybı ile adlandırdıkları bu sürecin sadece tek bir kurum ile sınırlı olmadığını da vurgulayarak, aynı durumun çarpıcı bir diğer örneğini de son yıllarda “Orta Vadeli Program” veya “Yeni Ekonomi Programı” adlarıyla açıklanan ve gelecek 3 yıla ilişkin hedeflerin yer aldığı ekonomi programlarında da gördüklerini söyledi. İSO Başkanı Bahçivan, şunları söyledi: “Örneğin biz sanayiciler için çok önemli iki gösterege olan enflasyon ve kur tahminlerine baktığımızda öngörülen hedefler ile gerçekleştirmeler arasındaki farkın giderek açıldığına tanık oluyoruz. Geriye dönüp baktığımızda, 2018’de açıklanan programda dolar bazlı milli gelir tahminlerinde baz alınan dolar/TL kur varsayımı 2021 yılı için 6,20 TL idi. Bu tahmin 2019’da açıklanan programda 6,41; 2020 yılında açıklanan programda ise 7,68 olarak güncellenmiş. Henüz geçen eylülde açıklanan son programda bu yıl için 8,30; 2022 yılı içinse 9,27 olarak tahmin edilmiş. Bugün duruma baktığımızda kur şimdiden en son yapılan tahmin hedeflerini aşmış durumda. Enflasyona baktığımızda ise 2018 ve 2019’da açıklanan programlarda 2021 için TÜFE yıl sonu enflasyon hedefi yüzde 6 olarak belirlenmiş. Daha sonra 2020’de açıklanan

programda bu hedef yüzde 8'e yükseltilmiş; geçen ay açıklanan son programda ise yüzde 16,2 olarak öngörülmüş. Eylül ayında yüzde 20'ye yaklaşan enflasyonun baz etkileri nedeniyle azalsa bile yıl sonunda yüzde 16,2'ye kadar gerilemesine pek ihtimal vermiyoruz. Ayrıca ÜFE ile TÜFE arasındaki makasın giderek açılması, sanayicilerimizin fiyatlamada yaşadıkları zorlukların kalıcı olabileceği ve enflasyonun daha yukarı seviyede katılaşabileceği endişelerini artırıyor. Acı ama gerçek: Sadece kur ve enflasyon hedeflerindeki bu yanılgılar bile neredeyse tüm makro ekonomik hedefleri alt üst etmeye yetiyor. Bu da planların tutarlılığını zayıflatarak henüz uygulamaya bile geçmeden kamuoyu nezdindeki inandırıcılığını kaybettiriyor.”

Büyüme pahasına enflasyon yararlı değil

İSO olarak fiyat istikrarını ve finansal istikrarı kalıcı olarak tesis etmenin; Türkiye ekonomisi için en değerli kazanım olacağını, Eylül 2018, 2019 ve 2020 dönemlerinde açıklanan ekonomi programlarına yönelik olarak da olduğu gibi yıllardır dile getirdiklerini hatırlatan Bahçivan, şöyle konuştu: “Sürekli olarak fiyat istikrarı ve finansal istikrara bu kadar vurgu yapmamızın nedeni, başından beri enflasyonist bir büyüme yapısının nitelikli ve sürdürülebilir olamayacağına farkında olmamızdır. Bu nedenle son yirmi yıldır elde etmiş olduğumuz o kıymetli kazanımlardan asla ve asla vazgeçmemeliyiz. “Bunun karşılığı büyüme olsa bile.” Bunun altını tekrar çizerek söylüyorum: Büyüme pahasına enflasyon görüşünün ülkemizin yararına olmadığını ve asla kabul etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Zira geçmiş yıllarda paramızı devalüe ederek ihracatı artırmaya çalıştığımız, yüksek enflasyonla yüksek büyüme yakaladığımız, fiyat istikrarını büyümeye feda ettiğimiz dönemleri, o dönemin kuşakları olarak birlikte yaşadık. Şu an o dönemleri; büyüme performanslarıyla değil üç haneli enflasyonlar ve ardı arkası kesilmeyen krizlerle hatırlıyoruz.

1980 ve 90'lardaki yüksek enflasyon ortamının izlerini hala hafızalarımızda taşıyoruz. Hiç unutmayalım! Ülkemizin tek haneli enflasyon patikasına geçmeyi başarması yalnızca son 20 yıllık bir geçmişe dayanıyor. Maalesef ülkemizin enflasyona karşı toplumsal zafiyeti olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. O dönemi yaşayan insanlar olarak bizi yeniden dünya liginden ayırıştırıran, dünyanın kaliteli ekonomilerinden ayıran o sürece dönebilecek olmanın endişesini taşıyoruz.

Sürekli yıpranan TL karşılığında oluşan ihracat artışının uzun vadeli bir başarı getireceğine de inanmıyoruz. 2021 Türkiye'sinde eski dönemlerin “yap devalüasyonu, artır ihracatı!” zihniyetiyle yaşayan, finansal istikrardan uzaklaşıp devalüasyonlardan medet uman sanayici-ihracatçı

olmak istemiyoruz. Bu açıklamalarımızı da sanayimizin bugününden ziyade geleceği adına yapıyoruz.”

Enflasyon sosyolojik soruna dönüştü

Tüm kesimler için önemli bir belirsizlik ve endişe kaynağı olan enflasyonun bugün ekonomik bir sorun olmanın ötesinde sosyolojik bir soruna da dönüştüğüne dikkat çeken Bahçıvan, şunları söyledi: “Bir tarafta hayat pahalılığı nedeniyle alım gücü zayıflayan çalışan kesimin haklı, yüksek ücret beklentileri, diğer tarafta artan girdi maliyetleri nedeniyle üreticilerin karşılaştığı kar marjı baskısı aynı anda yaşanıyor. Bu durum, önümüzdeki dönemin sıcak gündem maddelerinden biri olacaktır. Bu sıcak sürece değinirken, ekonomik rasyonaliteden kopmamanın tüm taraflar için önemli olduğu da dikkatlerden kaçırmamalıyız. Hepimiz uygar, huzurlu, zengin bir Türkiye’de yaşamak istiyoruz. Gelişmiş ülkelere baktığımızda bunu nasıl başardıklarını soruyoruz. Bu mucize nasıl yaratıldı? Aslında bu bir mucize değil. Yaşadıkları “huzurlu zenginlik”, sadece akıl ile gerçekçi ve uygulanabilir uzun vadeli planlamalar sonucu ortaya çıkmış bir başarının sonucudur. İSO olarak temel amacımız, sanayimizin sorunlarının çözümüne ve rekabet gücünün artmasına akılcı ve gerçekçi bir yaklaşımla katkıda bulunabilmektir. Bu çerçevede, sanayimizin rekabet gücünün önünde engel olarak gördüğümüz tüm alanlarda çözüm üretilmesine öncülük yapmanın yanı sıra doğrudan kendimiz çözüm üretme sürecinin bir parçası olmaya gayret etmekteyiz. Bu gayreti sergilerken; geçmişte nasıl doğruya doğru, yanlışla da yanlış dediye bugün ve gelecekte de aynı tutumu göstermeye önem vereceğiz. Öte yandan, tüm sanayicilerimiz sarsılmaz bir ülke sevgisiyle, geleceğin müreffeh Türkiye’sini yaratma hayaliyle aş ve iş üretirken; bu sevgi ve hayalin gelecekte de hep korunacağına yürekten inanıyorum.” Bahçıvan, ayrıca ilkinin 2019 yılında “İSO 20.000 Üye Hatıra Ormanı” ile başlattıkları ağaçlandırma faaliyetini bu kez 120.000 fidan ile “İSO - Gelecek Meslek Liselerinde Hatıra Ormanı” projesi ile daha da güçlendireceklerini ve fidan dikimini 20 Kasım Cumartesi günü gerçekleştireceklerini söyledi.